

Nr 820

Av herr Hansson i Skegrie m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 82, med förslag till förordning om ändring i rusdrycksförsäljningsförordningen den 26 maj 1954 (nr 521), m. m.

(Lika lydande med motion nr 665 i Första kammaren)

För cider som innehåller mer än 2,25 volymprocent (1,8 viktprocent) alkohol gäller i vårt land såväl beträffande tillverkning och försäljning som i beskattningshänseende samma bestämmelser som för lättvin. Försäljning får sålunda ske endast genom Nya systemaktiebolaget, och skatten uttages enligt förordningen angående skatt å spritdrycker och vin i form av omsättningskatt, dvs. för närvarande dels med en särskild tillverkningsavgift av 20 öre för liter, dels med en procentavgift motsvarande 36 procent av utminuteringspriset. Cider som innehåller mindre än 2,25 volymprocent alkohol får försäljas fritt enligt förordningen om försäljning av alkoholfria drycker. Skatt utgår här med 33 öre per liter liksom för andra läskedrycker.

Sedan länge har särskilt från fruktodlarnas organisationer önskemål framförts om att ciderdrycker med alkoholhalt motsvarande maldrycker-
nas skall likställas med sistnämnda drycker vad angår försäljningsbestäm-
melser och beskattning. Frågan har övervägts av 1959 års utskänkningsut-
redning, som i sitt 1961 avgivna betänkande föreslagit vissa lättnader för
tillverkning och försäljning av cider.

Enligt utredningens förslag skall de ciderdrycker, som har en lägre al-
koholhalt än 4,5 viktprocent, anslutas till den uppdelning som gäller för
maldryckerna, så att benämningen starkcider skall gälla, om alkoholhal-
ten överstiger 2,8 viktprocent och benämningen cider om alkoholhalten över-
stiger 1,8 men inte 2,8 viktprocent, och benämningen lättcider om alkohol-
halten inte överstiger 1,8 viktprocent. Utredningen föreslår att cider skall
få säljas efter de bestämmelser som gäller för öl, sålunda bl. a. i alla egent-
liga livsmedelsbutiker. Starkcider skall liksom nu få försäljas endast ge-
nom systembutikerna. Skatt skall enligt utredningens förslag uttagas med
90 öre per liter för starkcider och med 48 öre per liter för cider. I fråga om
tillverkningen föreslås den ändringen, att tillstånd beträffande starkcider
och cider — liksom fallet är beträffande starköl och öl — skall meddelas
av kontrollstyrelsen och inte som för närvarande av Kungl. Maj:t. Utred-
ningsförslaget innebär ingen ändring i fråga om ciderdrycker med lägre

alkoholhalt än 1,8 viktprocent (lättcider) och med högre alkoholhalt än 4,5 viktprocent (som fortfarande skall hänföras till lättvin).

I den föreliggande propositionen nr 82 om ändring i rusdrycksförsäljningsförordningen, som grundats bl. a. på utskänkningsutredningens betänkande, har emellertid utredningsförslaget om liberalisering på ciderområdet avstyrkts.

Såsom framhållits i propositionen måste ställningstagande i denna fråga i avgörande utsträckning ske från nykterhetspolitiska utgångspunkter. Så skedde också inom utskänkningsutredningen, som uppdrog åt professor Leonard Goldberg vid karolinska institutets institution för teoretisk alkoholforskning att utföra en särskild undersökning rörande ciderdryckers verkan i den mänskliga organismen. Denna undersökning visade, att ciderdrycker med en alkoholhalt motsvarande öl, men med något högre extrakthalt och lägre förjäsningsgrad, vid förtäring ger upphov till blodalkoholkurva, som i allt väsentligt överensstämmer med den för öl och med all säkerhet ej förlöper på en högre nivå. Snarare talade försöken för att sådana ciderdrycker skulle medföra en något lägre blodalkoholkurva än öl. Av ciderdrycker med en alkoholhalt motsvarande starköl, men likaledes med högre extrakthalt och lägre förjäsningsgrad, erhöles en blodalkoholkurva, som med säkerhet ej översteg den för starköl påvisade och i flertalet fall förlöpte på en något lägre nivå. Det framgick sålunda, att cider i fråga om berusningseffekten i stort sett är jämförbar med maldrycker av motsvarande alkoholstyrka. Försöken bekräftade också förhållandet, att cidern på grund av sin fruktsyrehalt svårigen kan konsumeras i större kvantiteter och därmed av rent fysiologiska orsaker i mindre utsträckning än maldryckerna kan användas i berusningssyfte. Utredningens slutsats var att det från nykterhetspolitiska synpunkter inte föreligger tillräckliga skäl att motsätta sig önskemålen om ett saluförande av ciderdrycker under gynnsammare betingelser än nu.

Alkoholmissbruket bland ungdomen har under de senaste åren blivit ett svårbemästrat problem. Det är synnerligen angeläget, att effektiva åtgärder kommer till stånd mot detta missbruk. Men detta kan naturligtvis inte motivera hårdare restriktioner mot ciderdryckerna än mot andra drycker med motsvarande berusningseffekt. En aktiv nykterhetspolitik måste i stället inriktas på fastare bestämmelser och kontroll gentemot missbruk och lagöverträdelser och framför allt på förebyggande och fostrande åtgärder.

I debatten om ciderdryckerna har som huvudmotiv för en liberalisering på området framhållits den betydelse sådana åtgärder skulle få för fruktodlingen i vårt land. Utskänkningsutredningen har framhållit att upptagande av en svensk cidertillverkning skulle utgöra ett stöd för fruktodlingen i landet men dock endast i begränsad omfattning. Organisationerna på fruktodlingens område har emellertid i sina remissyttranden över utredningens betänkande hävdade att cidertillverkningen skulle bli ett värdefullt komple-

ment till mos- och musttillverkningen och skapa förbättrade möjligheter för avsättningen av överskottsfrukt från de svenska fruktodlingarna. Dessamma har anförts av bl. a. lantbruksstyrelsen och kommerskollegium. Den försökstillverkning av cider, som i viss utsträckning ägt rum, har otvivelaktigt visat att flertalet i Sverige odlade äppelsorter lämpar sig för tillverkning av cider.

Då såsom ovan framgått från nykterhetspolitiska synpunkter skäl inte kan anföras för bibehållande av särskilda restriktioner på ciderområdet och en svensk cidertillverkning måste anses vara av betydelse för fruktodlingen i vårt land, synes det oss motiverat, att utskänkingsutredningens förslag till liberalisering på området nu genomföres.

Med stöd av vad ovan anförts får vi hemställa,

att riksdagen vid behandlingen av propositionen nr 82 måtte besluta att starkcider och cider må tillverkas, försäljas och beskattas i överensstämmelse med vad 1959 års utskänkingsutredning föreslagit, samt

att vederbörande utskott måtte utarbeta förslag till här för erforderliga författningsbestämmelser.

Stockholm den 2 april 1963

Nils G. Hansson

i Skegrie

Jöns Nilsson

i Bästekille

Einar Larsson

Gösta Darlin